

ТОЛЕРАНТНОСТЬ У СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Катерина, здобувач вищої освіти спеціальність 181 Харчові технології Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Розглянуто передумови формування толерантності та її місце у політичному житті. Підкреслено важливість толерантності в процесі стрімких глобалізаційних перетворень.

Ключові слова: толерантність, демократія, комунікативна культура, суспільні норми, імплімент.

На шляху свого розвитку кожна країна стикається з низкою проблем політичного, економічного, соціального та іншого характеру, які потребують вирішення. Суспільні реформи часто вимагають прийняття не популярних рішень, які потребують толерантності та підтримки, щоб досягти бажаного результату. Водночас є низка проблем, які не повинні допускати толерантного ставлення ні з боку органів влади, ні з боку суспільства, серед яких корупція і хабарництво. На менеджерів вищої управлінської ланки накладається повноваження, які вимагають такого результату роботи, який приносить суспільну корисність, допомагає досягти справедливого розподілу обмежених ресурсів, захищає інтереси держави, підвищує рівень добробуту нації, її безпеки тощо. Варто наголосити, що мова йде про демократичне суспільство, у якому дані передумови мають правовий статус і затверджені в законодавчо-нормативних актах.

Так, зокрема ст. 104 Конституції України містить зобов'язання Президента «усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати права і свободи громадян, додержуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підносити авторитет України у світі» [1].

Для формування толерантного суспільства, вкрай необхідно розуміти і усвідомлювати основоположні цінності демократії, до яких відноситься толерантність. Відсутність толерантності сьогодні є не тільки національною проблемою для окремих держав, а й проблемою світового порядку. Виховання толерантності є складним і тривалим процесом, який поєднує в собі всебічний

розвиток особистості спрямований на високий рівень соціально-політичної свідомості, відмову від домінування і насильства, визнання багатовимірності і різноманіття людської культури, норм, вірувань з обов'язковим плюралізмом думок [2-4].

Поняття толерантності не є ознакою сучасності. Вперше до осмислення толерантності дійшли давньогрецькі філософи ще у IV-V ст. до н.е. Зокрема Сократ проголошував право людини на владні переконання внаслідок самопізнання, незалежно від того, наскільки вони відповідають існуючим в суспільстві нормам. На його переконання вищим у людині є те, що набувається культурою, вихованням [5]. Фалес вперше проголошує ідею, що істина може приймати різні форми і прояви. Особливо теорія Фалеса цікава тим, що вперше людське суспільство досягло такого рівня розвитку культури, коли істина може бути відносною, а це і є однією із складових частин толерантності [6].

Для формування толерантності потрібен певний культурний рівень та моральні зусилля з боку суб'єктів щодо прийняття інших позицій, які відрізняються від їх власних. Звичайно, в політичній комунікації толерантність може сприяти взаєморозумінню з опонентами, якщо вона детермінована іншими цінностями, поєднується із мораллю та політичною етикою. Політична толерантність, передбачає гідне визнання власної поразки, гідне сприйняття результати виборів такими, як вони є, не звинувачуючи безпідставно опонентів у власних прорахунках [7].

Високий рівень політичної зрілості допускає критику влади у разі припущення нею помилок і навіть передбачає інструмент політичної відповідальності, для запобігання узурпації влади, чи є реакцією на прояв злочинних дій вищими державними посадовцями. Процедура імпічменту є детермінантою свободи, яка припускає усунення влади демократичним шляхом, що передбачено конституцією у багатьох країн. У світовій спільноті процедура імпічменту може бути застосована до президента, до державного службовця федерального рівня (США), до міністра (Данія). На практиці процедура імпічменту не завжди досягає завершення, оскільки представник влади раніше може подати у відставку, чи процедуру неможливо фактично реалізувати, через відсутність прописаного механізму дій, чи передумов, які

унеможлиблюють саму процедуру.

Виховання толерантності має широкий спектр реалізації прав кожного з суб'єктів політичного життя демократичного суспільства, який виходить далеко за межі однієї держави і вимагає розуміння унікального значення толерантності у стрімких глобалізаційних перетвореннях. Толерантність в сучасному політичному житті є певним інструментом взаємодії, робота якого на пряму залежить від соціально-комунікативної культури, ціннісних орієнтацій заснованих на нормах моралі, поваги та доброзичливості.

Література:

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Лесік І., Петренко Н., Винник Л. Виборчі системи як інструмент організації влади та волевиявлення громадян. Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації : матеріали II Міжнародної наукової конференції (Т.3), м. Херсон, 17 грудня, 2021 р. Херсон, 2021. С. 27-29.
3. Лесік І. М. Соціально-економічні аспекти розвитку суспільства. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2018. №. 4. С. 11- 17.
4. Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі. Науковий вісник Чернівецького університету. Філософія, 2011, 539-540: 35-38.
5. Компанієць В. Толерантність як соціально-педагогічне явище в соціокультурному контексті: проблема соціального виховання // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Збірник наукових праць. Київ-Житомир: Вид-во Волинь, 2003. Кн.1. 368 с.
6. Вірковський, А. П., Рудницька, Н. Ю. Толерантність як соціально-педагогічне явище. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, (37).2008. 53-56.
7. Остапєць Ю. Вибори як чинник толерантності/інтолерантності у перехідних суспільствах (на прикладі електоральних процесів в Україні) Толерантність на кордонах Європи: вимір для України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції ; [Упоряд.: І. Вегеш, М.Колодій; Відп. за вип.: М. Вегеш] : Ужгород, ФОП Наумченко Н.В., 2019. 77-84.

Abstract: *The prerequisites of tolerance formation and its place in political life are considered. The importance of tolerance in the process of rapid globalization transformations is emphasized.*

Keywords: *tolerance, democracy, communicative culture, social norms, impeachment.*

*Науковий керівник – ЛЕСІК Ірина,
д-р філософії з економіки, доцент
доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*